

III.

**HARMADIK
FORRÁSVIDÉK**

Markó Béla: * * *

BEISMEREM: bort ittam és vizet prédikáltam.

BEISMEREM: a versek szorongatott helyzetben születtek,
amikor ütni, üvölni kellett volna.

BEISMEREM: mindig azt mondtam, hogy a vers vers, az élet élet,
és ezt a kettőt nem szabad összekeverni.

BEISMEREM: mégis összekevertem a verset az élettel.

BEISMEREM: számtalanszor eszközként próbáltam használni a szót,
a rímet és a ritmust.

BEISMEREM: ennél nagyobb bünt költő nem követhet el,
s az sem szolgálhat mentségemül, hogy
jóhiszeműen cselekedtem.

BEISMEREM: csemeteültetés, kukoricakapálás, házépítés,
ősz hajjárát, téli visszavonulás helyett is verset írtam.

BEISMEREM: az Istennek címzett versek nem csupán
az Istenhez szólnak.

BEISMEREM: a társaknak címzett versek nem csupán
a társakhoz szólnak.

BEISMEREM: a versek mindig valaki máshoz
és valami másról szólnak.

BEISMEREM: hazudni kellett, hogy igazat mondjak.

BEISMEREM: ez így nem mehet tovább.

BEISMEREM: elmúltak bennem a régi színes képek,
simogatások, ölelések, finom karcolások az ablaküvegen,
durva sebek a pucér testen, elmúltak mind,
és itt hevernek előttem élettelenül a hideg papíron.

BEISMEREM: nem tudom, hogy vers lesz-e még a vers,
élet lesz-e még az élet valaha.

BEISMEREM: nem verseskönyv ez, csak tanúság.
Várom büntetésemet.

(KIŰZETÉS A SZÁMÍTÓGÉPBŐL)

(Vákát oldal)

1.

„IMMÁR ÖRÖKRE DESZKÁK”

(Vákát oldal)

Cselényi Béla: (ének)

egy rövid európai á-t kérnék
köszönöm
három
négy

1976. VII. 23-24.

(BARNA MADÁR)

Darkó István: Üldözzenek!

(Üssék bottal a nyomomat!)

- Tegyéék rám a kezüket!
- Fogjanak meg!
- Lássák el a bajomat!
- Bántsanak!
- Járassák rám a rudat!
- Áruljanak nekem zsákbamacskát!
- Náspángoljanak el!
- Tanítsanak meg kesztyűbe dudálni!
- Kukoricázzanak velem!
- Járassák velem a bolondját!
- Páholjanak el!
- Tegyenek csúffá!
- Fosszanak ki!
- Csípjenek nyakon!
- Porolják ki a nadrágom!
- Nézzenek a körmöm hegyére!
- Járassanak pórul!
- Mutassák meg nekem, hogy mi a magyarok istene!
- Toljanak ki velem!
- Molesztáljanak!
- Zaklassanak!
- Tegyéék próbára az idegeimet!
- Húzzanak deresre!
- Kapjak két akkorát...!
- Mutassanak ajtót nekem!
- Idegesítsenek!
- Csapjanak be!
- Ne hagyjanak békében!
- Tegyéék örökös rettegéssé az életemet!
- Tanítsák meg nekem, mi a móres!
- Ijesszenek meg!
- Fenyítsenek meg!
- Tegyenek közröhej tárgyává!
- Húzzák el a nótámat!
- Képeljenek föl!

- Szekáljanak!
 - Basszanak ki velem!
 - Intézzenek el!
 - Maceráljanak!
 - Üssenek kupán!
 - Kólintsanak fejbe!
 - Állítsák rosszul a szénámat!
 - Hajszoljanak!
 - Kiáltsanak rám kígyót-békát!
 - Nézzenek rossz szemmel!
 - Üssék ki balul a dolgomat!
 - Ne bánjanak velem kesztyűs kézzel!
 - Okozzanak nekem kellemetlenségeket!
 - Tegyenek tönkre!
 - Tekerjék ki a nyakam!
 - Öljenek meg!
 - Törjék össze a szemüvegemet!
 - Érjenek hazugságon!
 - Pirítsanak rám!
 - Ragadjanak torkon!
 - Utasítsanak el!
 - Rázzák ki a lelket is belőlem!
- Érjenek utol!

(HA HAGYOM MAGAM.)

(A KÖVETKEZŐ PILLANATBAN)

Kőrössi P. József: Körözüvény

„A költő ott lapul ahol tud”

Méliusz József

a költő ott lapul ahol tud
ahol sem barátai sem ellenségei
sem barátainak ellenségei
sem ellenségeinek barátai
sem barátainak barátai
sem ellenségeinek ellenségei
nem tanácsolják neki

a költő lapulása közben
nem gondolkodik nem ír nem szeret
nem gyűlöl és nem unatkozik

a költő lapulása közben magával sem foglalkozik
a költő lapulása közben lapul
mintha erre is feljogosította volna őt az államhatalom
a barátja vagy a szeretője

a költő nem alszik lapulása közben
a költő lapulása közben lapos és tovább nem lapítható
lapulása alatt a költő szakítási szilárdsága maximális
azaz: korunkban ismert műszerekkel lemérhetetlen

de készülnek új módszerekkel új és új műszerek
melyek a költőt a lapulás helyének és saját alakjának
biztonságos megváltoztatására kényszerítik

a költő ilyenkor az új módszerekben és az
újabbnál újabb műszerekben lapul tovább

(ECHINOX)

Boér Géza: kilét

ó az óhajok ritmusa
megcsodált vágy-sasok
és a sok
lemondás

már nem néz rád
hisz pusztán magad vagy
magadban elképzelt
volt-ország

magad fölé nem képzél
sz eget
hisz nincs ami vágyadhoz talál
mert nincs semmi
és nem is lehet
sz

(A KÖLTŐ HAGYATÉKÁBÓL)

Sütő István: Mesterségem címere

1

a ládahordás volt első hivatásod
egy konzervgyárban fagyott szárnyasok
között és hamvas őszibarackok főttek
a cukros lében darázs-szerelmet megkísértőn
mér földes csizmában ott sűrögtél a
borsóhántó gépek között a munkabaleset
ott volt testközelben gulliver óráját
tisztogattad az egykori hangya-vállalatnál
amelynek székháza **svájci villa** volt
ott tanultad az új nevét kaláka
a mezőségi parasztember esti mese helyett
mondta **ti-a trebuit calaca** hát kellett
neked kaláka tíz órán keresztül
a ládák bábel-tornya több nyelven
szitkozódtál egy szitok egy láda
ők bírták tovább és ecetes bort
kortyolgattatok a lányok több okból
sem véreztek a sült galamb ott vált
kézzelfoghatóvá és megtanultad hogy
mindent konzervál a félelem

2

aztán három évig rajzolni tanultál
gipsz mózest és gipsz sarlót kalapácsot
gótikus templomok rozettáját és festeni
moldvai kolostorokat voronezi kék
gyűlt a szemeidbe és az elárvult
besztercei templom híveit legéppuskázták
kísértett álmaidban le corbusier és
frank wright elpazaroltan de csak
az utolsó éjszakai busz állomását
tervezted meg amit a busz magával vitt
mint valamikor a gáztartályokat hiába
szaladsz utána hiába szívod a kipufogóházat

nem hat meg senkit freskókat tervezteél
ott virított rajtuk a nyári víkendtelep
vili bácsival az alkoholizmus tanárával
és barátom elképzelt lovasszobrával aztán
valahogy elhervadt benned a tervezőhajlam
mint ősszel a bulvárd a tulipán vendéglő
körül csupán a számokat rajzolod ügyesebb
kézzel 1982 május 12

3

mit írtál meg amikor újságíró voltál
miről rántottad le a leplet mit
tettél a megmaradásért kérdezték
barátaid most ők újságírók visszakerdeznél
nincs kedved tágítják önszorgalomból
az adott szó határait a nyomdával
ismerkedtél az ólommal amint a betűvel
célba talál vagy az értelem mellé lő
javítottad az aktivisták önszorgalmú
cikkeit a házi feladatokat és kívülről
tanultad a híreket amint a telexen
végigcsordultak lubickoltál a szirupban
önkéntes zászlóvivő voltál a zászlón
azt írta újságíró vagyok hogy tiszteltek
a rokonaid még apósod is kezet rázott
veled és ez így ment közel hat hónapig
aztán fordult a kocka a fél szerkesztőség
repült amiből az volt a haszon hogy
összebarátkoztatok és szidtatok az időket
o tempora o mores hát ennyi maradt o tempora
o mores

4

és amikor aktivista voltál és őriztél
a páholyt előadásokon a másik a stukkert
rád bízta nyilván szabálytalanságot követett el
de te már ismerted a TT-pisztolyt és azonkívül is
megbízható voltál álltál mint a filmekben kissé
szétvetett lábbal a derék hajóskapitány a

kultúrát őrzi s az őrizett kultúra ott
tobzódott a színpadon milyen is voltál
túlbugzó mert egy aktivista túlbugzó kell hogy legyen
ellenőrizted a meghívókat és tekintélyed volt
senki sem mert meghívó nélkül megjelenni
ez volt a legfelelősebb állásod azóta is
csodálkozol csipkeded magad pedig már
félig fölébredtél

5

és tanár e kráter ütötte vidéken
ahol a visszhang arc nélkül bolyong
motorizált tanár egy nagy vörös busszal
ó ingázó madonnák ki szólna rólatok
ha nem sorstársatok ki emlékezne meg
a naponta szembejövő borvíz-vidékről
amely más költők számára exportcikk
ki szólna az iskoláról e természet-hangyabolyról
ki szólna málnásról és bodokról és
ilyen-olyan falváról mint aki naponta
eljár az erdő kapui előtt ahol gyászlobogó
van kitűzve
mint zuhanni kész repülőgép olyan ez a
vidék mint süllyedni kész hajó olyan ez a
vidék a kiskirályok elmenekültek róla
a szó érdes táviró-hangjai kényszer-kapitányokat
ütnek szíven hol vannak a május elsejei
fölvonulások hol vannak az indulók
érdek nélküli dallamai

(NAGY CSALÁDI ALBUM)

Boér Géza: hol vagyunk

milyen lenne
a végrendelet
a végrendelet
melyre még szívem is szavazna

kikerülve az agy görcseit
merre bicegnek
a sebesült gondolatok

hol vagyok

fölrajzolnám a legnagyobb kérdőjelt
a hitetlen végtelenre
keresnék rímet is
ha megérdemelné a lét
megfognám reményem kezét
és elvezetném a holnapig
csak tudnám hogy jövőnk hol lakik

hazámnak képzelem ami kopár
kitalált falaimon
átsírnak hallgatók angyalok
ha már többé nem lehetek

az értelmetlennel hallgatók

milyen lesz milyen
a múlt
ha én is benne vagyok?

(A KÖLTŐ HAGYATÉKÁBÓL)

Kőrössi P. József: Regényvázlat

egy európai kisváros főterén vagyunk
egy közép-európai nagyváros főterén
egy kelet-európai nagyváros
egy közép-kelet-európai

egy özép-elet-ai erén vagyunk

és nem vagyunk egyedül
és nem vagyunk egyedül

kérem nekem kézzelfogható
tudathasadásom fél tudóm is van
és a napokban tévedésből leütött
vesével is szolgálhatok
nagy ritkán
ha az irányított semmittevésben
– amit elvárnak tőlem – elfáradok
életbiztosított görbebotomra támaszkodom
ezt is naponta ellenőrzik

én vagyok a gombostű és én vagyok a csiriz
én vagyok az akasztókötél a szappan a pokróc
a hegedűtök a silókukorica a marószóda a koton
a kübli és egy himnusz is én vagyok
én kérem ujjlenyomat vagyok

(a szeretőm is ujjlenyomat
a vágy is ujjlenyomat
a család is ujjlenyomat
a tömegsírógörccs és vágyam nyakláncon függő gazdája is)

én vagyok a pöcegödör a barátom
a levéltár a bélyegalbum a sorompó
a nyáj a falka a báj a horda
a legkisebb királyfi
a lélek salétroma – a penész
a mosoly – gyomrod férgé
a csorda a rák a fekély

én a nagymama szüzessége
és a család közös szerzeménye vagyok

én biztosítom a statisztikát
s ezen belül a megkövetelt népszaporulatot
én magam vagyok a statisztika
a biztosított egyensúly stabil és nélkülözhetetlen eszköze

kérem én nem magamra támaszkodom
és aki rám támaszkodik az nem belőlem él
kérem belőlem nem lehet megélni:
engem ebben a bűdös életben nem bántott senki
senki senki senki senki senki senki senki senki

bizonyíthatom továbbá hogy én már ujjlenyomatként és fél tüdővel
leütött vesével és a mindezekhez nélkülözhetetlen görbebottal
jöttem a világra
én gombostű és csiriz és garantált mosószer
és akasztókötel vagyok
én kérem távvezérelhető háborús tűzfészek
öngyújtó és önkéntes robbanófej
túlórakon túlképzett tűz- és tűzoltó- és robbanófejfelelős
tűzoltóinjektor homokzsák és mészoldat
valamint kiherélten is félreverhető
harangvirág harangvirághagymácska és
a harangvirág hagymácskájának a veseköve vagyok

én kérem ember- és emberiségkárosult
rendezetlen életű örökös
rendezetlen életet örökbe hagyó és leendő
családapa valamint családanya vagyok

én kérem sohasem tudtam
én kérem sohasem láttam
én kérem sohasem éreztem
én kérem sohasem hallottam
én kérem sohasem kérdeztem

én kérem sohasem szívtam egy levegőt

én kérem főváros vagyok:
minden szinten szennyezett légkörömben államfők írnak alá –
s a közös nyilatkozatok az én nevemben tiltakoznak
a közös nyilatkozatok ellen

én kérem csiriz és olajkályha és lámpabél
én kérem nyakkendő és szelep és fogaskerék és dióda
én kérem fogkefe és tranzisztor és hirdetőoszlop
én kérem fekete kristályból ajándék-karperec
én kérem stratégiai fegyver nyakában ékszer
és egy térkép fotókópiája ugyanakkor
ötvenmillió ujjlenyomat vagyok
én vagyok az ismeretlen katona szobra
és államilag biztosított

én kérem idegen szavak kéziszótára
én kérem szerb horvát bosnyák román cseh
makedón és szlovák és zsidó és német és rác
és cigány és magyar
helyesírási tájékoztató vagyok
szerkesztett: G. M. és K. B. és W. C. és M. Gy. és T.B.C.

engem kérem sohasem éreztek
engem kérem sohasem láttak
engem kérem sohasem hallottak
engem kérem sohasem kérdeztek
velem kérem sohasem szívtak egy levegőt

én kérem angol vécé
én kérem klozett
én kérem – én

én kérem európai
én kérem közép európai
én kérem kelet európai
én kérem középkelet európai

én kérem özepeletai vagyok

és nem vagyok egyedül
és nem vagyok egyedül

1979. november 1.

(REGÉNYVÁZLAT)

Balla Zsófia: Városom

Ez az igazi város
aki a függöny mögött dereng
sárga porokon jár az ég
cicomás eső csepereg
a templom mily magasra veti
csipkésre vert magát
keskeny magas régi ház
régi emberek ismerős szekér
ismerős felhők a tornyokon
mintha láttam volna már
Európában
valahol

(APOKRIF ÉNEK)

Bréda Ferenc: Kolozsvári képeslapok*

tömött kaucsukszem gurul (nr. 1)
az aszfalt bőrén
március április június
három elfolyt csepp
a híd betonján

a megszokott dóm (gót, XV. sz.) (nr. 2)
galamb-morzsa száll
mint
Szt. Márk
(többször fehér) strassóján
hol
együtt
sétáltunk
Bertával
a minap
ugye

„szépváros Kolos'vár” (nr. 3.)
dal a zöld elefánthoz Wagner úrhoz s.i.t.
„szép város: Kolozsvár”
dal a modern Dámához, a Kaszinóhoz
a sétatér buja kavicsos sétányához
Mátyás (Rex) Királ sötét öntvényéhez
ensemble-vue
a mozik sok légiónyi székéhez (nr. 4)
dal-----

elvék(o)nyuló fotók
relikviáinak
tárgya
ez a hely (képzeld lakcímed e helyre) (nr. 5.)
betonba öntött diófa
körüli
apróhirdetett kerítés
Szamosok
villanyfák

elvesztett barátok meleg nyoma
sechs one trois two sechs six ten
(angol-francia szakos telefonszámok)
nocturne *(nr. 6)*
az elmaradhatatlan
ólmos éj
fényes naftalinjában

* 1981. Cluj-Napoca, Románia.

(TŰZPRÓBA)

Kőrössi P. József: Regényvázlat vége

alkami vers

fontos hogy olyan képeslapot küldj
melyen rajta a város
a városban várak várkertek sörkertek
s ha jó a szimatod érzed a rossz sör szagát

„világosítsd föl gyermeked”^{*}
s figyelj

ugye a városon kívül jól hangzik így: géza-vár
a városon belül:
ugye jól hangzik így is: péter-vár
bréda-vár zsófi-vár
s ugye még jobban hangzik így
(és a sorrend nem fontos ugye):
zsófia(-)város
géza(-)város
péter(-)város
és a többi

„ne dőlj be néki, el ne hidd
hogy elkábítják elveid”:
figyeld inkább magad amikor azt mondom
béla-város

láttál-e képeslapot melynek hátsó bal sarka
ezt üvölti s agonizál a veséd amikor olvasod:
gazsi(-)város – látkép látlet szívelet
bél-, vese-, tüdő-, epe- és gyomorminta:
színes: fekete-fehér(-)fehér-fekete

tapogattál-e képeslapot úgy hogy
közben átélted a város utolsó előtti
tereket tágító tereket átmetsző infarktuszát?!

az a kép is fekete-fehér(-)fehér-fekete – színes –
mint a többi

„talán dűnnyögj egy új mesét”
melyben ugye látod a várost
és színes képernyőjére kivetített látletén

a penészmintás szenesedő varrottas foltok
egyetlenegyféleképpen értelmezhetők:
ara-várad kór
géza-várad kór
gazsi-várad kór
péter-várad kór
zsófi-várad kór korunk-hős kór
aradi jocó

(nélkülük sem lehet
együtt sem lehet –
béke kór –

maknál egészségesebb párbeszéd-alakzatok
(egy szétloccsantott-agyvelő-mintás képeslapon)

ha csak a színeket nézed
a lángokból – tűzoltó fecskendővel sörhabbal –
hamumocsárba hajszolt várost
nem gondolhatod hogy a sornak vége van
legfeljebb hiánytalan
s adalék a színekhez hogy géza-váradon
csak térítvevénnyel kapható
s fellegvárba csomagolva
s ólom(-)pogácsa ízű a bécsi szelet

géza se néz oda zsófi se néz oda
péter se néz oda bréda se néz oda
– a város olyan amilyen
s bármilyen képeslapot küldj
hátsó bal sarkát lent ugyanaz a gáz(-)láng takarja
részletkérdés hogy a város kié
bármilyen képeslapot küldj fontos
hogy azon a belek láthatók
csillag jelzi az egyetlen elviselhető éghajlatot
s az epe napfolt-tevékenysége a színek vérmérsékletét

kék lánggal ég
kolozsvár 1980. május 15-16.
nagyvárad 1980. május 20-21.
budapest ezerkilencszáznyolcvanvalamikor

* Valamennyi idézet József Attila: Világosítsd föl című verséből

(REGÉNYVÁZLAT)

Sütő István: Az illusztrátor zsebkönyve

(részlet)

fellegvár egyetemista korod városa
a dombon a régi kocsmá ahol a
barátodat biztos késelőnek adtad ki
hogyan féljenek a külvárosi vagányok
s az ugrótorony a falokrácia
emlékműve alatta két-három szoba
ide hoztad a lányokat a körlépcső
a toronyban aztán be is lehetett őket
falazni a csillagfényes éjszakába
míg kolozsvár ott tiktakolt körül
a szerelem mélyrepülése alatt
és a másik barátod a repülőoktató
garai pilóta-verseit szerette a fiad
úgy hívja pityu bácsi s azok a vacsorák
az ejtőernyős zsákokon vodka zöldhagyma
madárlátta kenyér s azok a lányok
ági talán az
alfalusi hideget érzi bőre alatt
sine ira et studio aki a leányságát
árverezi mari az állomás mellett lakó
aki minden vonatra fölriadt és erzsike
a fellegvár katonája lányos géppisztolyával
és lányok ahogy ültek álltak feküdtek
az ejtőernyős zsákokon lányok lányok
emlékeidben a toronyból pitypang-ernyővel
ugranak és a fekete-piros város
körül-körül a dombokon

(NAGY CSALÁDI ALBUM)

**Szócs Géza: Első hallásra is közérthető,
éppenséggel felolvasásra szánt helyzetvers,
amit egy ismert stíluseszközre építettem**

Mottó:

Testvéreim, a Fellegváron
egekig hallszó dínomdánom!
Arrébb, egy hosszú nyárfa-bottal
pilóta járkál télen-nyáron
a kapufák közt, s ok nélkül, okkal
ordít, míg szájára kéz tapad:
feltámad még a hattyúfutball,
összeáll még a nagycsapat.

Itt, az ejtőernyős toronytól úgy nyolc-huszonkét méterre,
negyven-hatvan röfre az ejtőernyős toronytól: a pálya.

Látom, a fű visszánövőben.

És miféle alakok a gyepen, egek!

**MAGASSÁGOS MENNYBOLT, KICSODÁK EZEK ÉS HOGY KERÜLNEK A
MI PÁLYÁNKRA! Hé, le a patákkal onnan! Így kell cselezni?!**

Ahogy ezek mozognak,

még ahhoz sincs kedvem, hogy odamenjek megmutatni:

miképp játsszuk ki a hátból ránk támadót, miképp

védekezzünk lesállítás, magas lábemelés ellen, miképp kell

megnyesni a labdát, hogy csupán a néző lássa, merre

csavarodik, a bíró szája meg maradjon tátva:

ez a labda hogy szállt, nem értem!

De hogy kerülnek ezek ide a pályára? Melyikünk gondolta volna ezt

19.. júniusában, mikor a Baromvásár térieket

fel kellett mosni a meccs végén

1:1-es félidő után

FELLEGVÁR-BAROMVÁSÁRTÉR 6:1! ez volt az eredmény.

Kökő, Fáni, Kismogul. Kutya és Nagyvogul.

ők rúgták a hat gólt,

s úgy tűnt, a csapat verhetetlen. Az is volt. És

akkor most hogy a csudába, mégis?

Kezdődik a bajnokság, nélkülünk. Hiába,

hogy a Baromvásár térieket akkor...
(kéne emléktábla ide). Ki tehet erről, hogy
így állunk? Én? De hát
kapitány voltam én, vagy mi? Miért maradt el
a meccs a Pata utca ellen s a Süketnémákkal, akik most,
úgy nézem, az élen állnak – száz sörbe, hogy nyertünk volna!
Centerhalf: Kutya. A szélsőjobbon – vagy a balszélien, ami
ugyanaz – én. És Leó a kapuban. Így álltunk volna fel. A
Süketnémák ellen és a Dinamó ellen
és a Bayern München ellen is. Megmutattuk volna a
– megmutattuk volna az
argentinoknak! Hiszen a Baromvásár térieket is.
(Az argentin VB-ről beszélek.) Na jó, világos, miről, miről
beszélek, ugye, na. A Süketnémákról, akik most -
és Kismogulról, aki az átigazolós papírokat várja
és arról, hogy a munkásosztály a paradicsomba megy
s hogy a parasztok is a paradicsomba mennek és mindenki,
Géza pedig a pokolba megy csapatostól,
s mellén Dis-kitüntetéssel, falábbal, fél-csapattal
ott rohad lent majd ősszel és tavasszal.

(PÁRBAJ AVAGY A HUSZONHARMADIK HÓHULLÁS)

Balla Zsófia: Utazások

I.

Átmegyünk illusztrációba,
állunk a Főtéri szobor előtt,
mutatjuk, milyen nagy, milyen
kicsik vagyunk; csak embernyik.
Megyünk a Szamos-parton, mint
sétáló kolozsváriak,
polgárok, néhány jó magyar.
Dacosan fölszegve az állunk,
vagy le-, attól függ, mit akar
a fotós kihozni: büszke népet,
dacost, emeltfejűt, zsenit?
Vagy feketében
forgó, karikásszemű szökevényt,
félrészeg bujdosót, legyintve élőt?
Állunk a Fellegvár tetején,
térdig panorámában, piros
háztetőkre nézünk, a kép
nem mutatja, amit mi látunk:
a kertben lángoló csalánt,
sok-sok lerontott, régi házunk.
Megyünk az utcán. Járunk. Ez az!
Lakosságot adunk. Honos
írót, értelmiségit, mikor mit,
nyájas vendéglátó embert,
erdélyi ismerőst, barátot.

Eljött valaki néhány percre,
néhány rettenetre. És a
szívünkbe és a vesénkbe látott.

II.

Átmegyünk illusztrációba.
Csak úgy vagyunk. Úgy létezünk,
mint bútorok egy régi házban, kertben,
fásszínben, kiaszottan, kirágva, csupa
érték. Jaj, megnéznek, sajnálnak, hogy
betelt a mérték! Hogyan lehet
kibírnunk mindent? Kérdik a legjobb
akaratlan és legjobb fényképezőgépekkel.
A legjobban illusztráljuk a történelmet,
a kihunyt vulkán kráterében sétál egy madár.
Kék a szárnya, zöld a lába, láva fölött jár.
Csuda színes képün van!
Piros orcánk! dallamos dalainktól
csak úgy zeng az ország. S a milliányi
öltéssel varrott párnák, terítők
tollázkodnak a villanófényes napon. Amíg
itt kárálunk a kendermagos képen, fent
körös a héja, sas, ülü. A versben csupa szép nő,
anya, almacsókú, harmatos ölü. Csupa régi
sétapálca, kamásli, régi nyelv: becs-, becsek.
Beállunk a városképbe s én egy anyanyelvű
verset bégetek.

(A PÁNCÉL NYOMAI)

Bogdán László: a tulajdonképpeni kerettörténet melyben színre lépnek sorra a versek hősei

bembere richárd alfonsót én találtam ki nem bembere richárd alfonsot hugó találta ki de lehet hogy mégis ágota? bemberét mi találtuk ki a berlin teraszán találtunk rá vagy lehet mégis a cinában? „ki írta a bemberét?” kérdezte hugó maliciózusan a később érkezőktől és vera rögtön tudta azt is hogy mikor (!) „hát a jelenben” – vigyorgott b. még ő is itthon vadászott az asztal sarkán ült örökké érkezőben-távozóban örökké félúton de vera nem figyelt rá verát már nehéz lett volna leállítani kire figyelt? vera már a szellemtörténeti korszakolásnál tartott „körülbelül – mondta – az évszámra persze nem esküszöm meg” azt azért mégsem igen vera rögtön tudván tudta hogy „a bemberét valamikor a dugó dani idején írták igen mackó úr kalandjai szárazon és vízen dugó dani titkos úton dugó dani és kelep anyó szeleburdi hilda a gyurkovics lányok bembere” FELSZÍVEN TARTJUK MAGUNKAT ÉLÜNK de legalábbis élünk befejezhetetlen a jelen mindenekelőtt a linearitás most még nem tartunk itt most még a berlinnél tartunk most még hetvenkettőnél tartunk vagy hetvenegynél tartunk? mindenesetre kitarunk bál a savoyban jazzbandek az éjszakában tömbház mesterek azok a lázas hetvenes évek még az elején és egy kissé rekkedtes hang

és jött két görög és három dalmát
az asszonylélkek mind oly éji barnák
és a tükörbe néznek vágyakozva
mert ifjúságuk vissza szél se hozza
ebbe – tisztázzuk jó előre – én még nem folytam be ezt
csiki és hugó „csinálta” szép nyarak voltak mindenesetre
gombavacsorák zsíroskenyerek rumok a rumospoháron
keresztül minden szép rózsaszínűnek látszott és a sörök soha
annyi külföldi cseh német és lengyel sör kicsiny hazánk zsúfolt
kertvendéglőiben és akkor

AKKOR

ahogy pallasz athéné zeusz fejéből
KIPATTANT AZ ÖTLET
és neve is volt
bembere volt a neve
és nem az a fontos hogy ki találta ki közös szerzemény volt
mint annyi minden igazság szerint engem neveztek
bemberének mert hugó szerint ostoba vigyorral és

letagadhatatlan tájjellegű akcentussal kérdeztem bem bere?*

mikor nem igen azóta is de mind kevesebb külföldit

TEHÁT BEMBERE

de nem én (ezúttal) hanem richard alfonz a hősszerelmes
magánzó utazó valamint utánzó és csőrfulolás kalandozásai
magánzásai ejtőzései szeánszai utazásai és utánzásai szárazon
és vízen a tarka ökörben a tranzit kávéházban föld alatt és
levegőégben tudatunkban sőt még azon is túl ázsiában
európában amerikában antarktiszon (ahol barátságot köt két
lánypingvinnel) valamint az összes dimenziókban magritte
képein malraux imaginárius múzeumában afrikában nem!
„kikérek magamnak” mondaná bembere „oda nem hívott meg
bokassa őrmester a későbbi császár (egy köztársaság császára
nesze neked államjog európai közgondolkodás)” és más mesék
valamint a TRALFAMADORON (tralfamador az a bolygó
ahonnan a repülő csészealjások jönnek - kurt vonnegut jr
harmadik nemzedékbéli német amerikai szívtelen közlése
szerint is BÉKE VELETEK) és ez még mindig csak a cím a
főcím

és a vásznon elúsznak bokassa császár négerbarna

testőrei a bukaresti utcák elúszik az olt és

elúszik a nilus a nautilus az alligátorok

az alig telt torok

és elúsznak mind a hetvenes évek

és ez még mindig csak a cím még mindig csak a címeknél
tartunk a meghatározásoknál a szerepeknél vagyis a BEMBERE
LEGENDA és egy erdélyi domb valahonnan 1772-ből ahol
gróf kálnoky antal tulajdonát képező és büszkén legelésző
teheneket (tehénkéket) bámul bembere (meredten amint arról
maga is mesél majd) azután elmegy a cseh erdőkbe pihenni a
sinai félszigetre a vörös téren is megfordul majd (lősz vőgősz)
sörözik prágában „a minisztériumok városában” átmegy rajta
a brandenburgi kapu és megszervezi a nemzetközi
postástalálkozót világ postásai egyesüljetekek és azóta is ebben
taposnak egyszóval értitek házmesterek az éjszakában**
tömbházmesterek és éjszaka és fenyegetettség és sötétség és
„süllyedünk” – mondta Bé aki többször nem is tűnik fel –
süllyedünk - mondta az utcán az örmény templom előtt
fél hatkor*** még nem sötétedett****
de valahogy mégis a gesztenyefák árnyékába tűntünk
mintha nem is lettünk volna
és tényleg kérdem most voltunk-e? feloldódtunk

a természetben ahogy mindig is szerettük volna
már majdnem feloldódtunk
„a kis nyúltelep felavatása igazi ünnep volt”
idézték rousseau-t bé röhögött már majdnem
feloldódtunka gesztenyefák árnyékrajzolatai között
amikor mégiscsak ránk találtak
utánunk nyúlt az emberi világ
vakok forogtak körülöttünk arcukon a megbékélés
mosolyával és ez a mosoly hiába volt békés
és hiába idegesített bennünket az iszonyatig
volt
akárcsak a gesztenyefák csábos (?) árnyéka
a méltóságteljesen terpeszkedő örmény templom
és a csilingelő forgalom
ÉS VÉGRE MI IS VOLTUNK
le se tudtak volna tagadni
körültünk forogtak
„na vajon – kérdezte bé és felém fordult –
süllyedünk?”
(1981)

* iszunk sört?

** „házmester fn 1. Házfelügyelő. 2. biz 3 dl borból és 2 dl szódavízből álló
kimért ital. Kért egy t.” (Magyar Értelmező Kéziszótár)

*** „mai időszámítás szerint ami a hetvenes években fél hat volt az a
nyolcvanas évek délutánjaira fél hétre módosult” (Bembere jegyzeteiből)

**** „hát mi ez ha nem a fejlődés?” grimaszodik bembere

(INGAÉVEK)

Darkó István: Van

egy Város. Nem sokan tudnak róla.

Ebben a Városban sok minden, sok különös esemény történik. A „különös” szó alatt azt értem, hogy megszokott hétköznapjainkban aligha fordulhatnának elő ilyesmilyenek.

A Város (pontosabban a Város központjának) lakói igen érdekes emberek. Van köztük író, riporter, filozófus, gyilkos – aki sohasem öl –, matematikus, költő, mérnök, tolató pályaudvari munkás, cégvezető, temetőőr, egyszerű hivatalnok, marós, boltonykészítő és még sok más különféle mesterséget űző ember – még színész is akad közöttük – hiszen a Városnak Színháza is van.

Ezek az emberek itt a központban, de másutt is, legtöbbször furcsán viselkednek. Nem úgy, mint átlagembereink.

Mégis, mégis néha döbbenet találunk meghökkentő cselekedeteikben vagy mögött egy-egy ismerős képre, mozzanatra.

Talán fölösleges, mert előbb-utóbb úgyis kiderül, de felsorolnám néhányuk nevét, anélkül, hogy foglalkozásukat, hovatartozásukat megnevezném: Groó, Ūrzalóntórflegenter, Entejómit Ijók, Gégei Rudolf, Gégemtettem Gekkegéje, Brehadwieleneszkowicky Ottokár, Mélies (Akinek Garázsa Van), Répessy ezredes, Rágnér (Akinek Nincs Gégéje), Hullay professzor, Műhzák és társa, maga Wolff, Séfort, Ivésle és Szénégető Henrik, mely név mögött tulajdonképpen ketten bujkálnak.

Figyelem!

Ezek az emberek bármily ámulkoztatóan viselkednék is, gondolataikkal, rögeszméikkel a mi viselt dolgainkat hordozzák a vállukon.

Hiába tiltakozunk.

Ebben a Városban örültek lagnának?

Szó sincs róla.

Ebben a Városban desztillált emberek laknak.

Akik egy-két-három-négy stb. gondolatot nem restellnek kimondani, leírni, bemutatni. Akik fára másznak. Fára másznak még akkor is, ha tudják, hogy a legfölső ágon van már valaki, s akik még aggkorukban is bűvárnakodnak.

És egyéb bolondságokat is elkövetnek.

Viszont mindenkor, még ha rosszat cselekednek is, jó dolog sül ki belőle. És soha, egyikük sem fog meghalni.

A Város képe csodálatos. Úgy szerkezetileg, mint architektúráilag. Bárkit szívesen lát vendégül.

És végül (sajnos nem tudom kikerülni a közhelyet), de nem utolsósorban: nézzük valamelyes rokonszenvvel lakóit, hiszen fiktív (!) alakok, és még a leggonoszabb közülük sem törekszik igazán a ROSSZRA.

Így hát tekintsük őket nemlétezőknek (?), ha akarjuk. Annál is inkább, mert leírójuk számtalanszor „plagizál”: hol a Macskarádió műsoraiból ollózik, hol Szénégető Henrik vagy Fruléz írásait közli, máskor a Bendzin c. lap cikkeit másolja le minden további nélkül.

„EMBEREINK NEM GONOSZAK. KIVÉVE A GONOSZOKAT” – látható valahol, tehát maradok az önök iránti őszinte tisztelettel:

Darkó István

(A KÖVETKEZŐ PILLANATBAN)

Bogdán László: A Bembere-legenda ciklusból

Házmesterek az éjszakában

Bál a Savoyban. Jazzbandek „in vivo”. Söröskriglik és nevetések.

Ideérnek a mennyországba menetelő részek is. Azok a „lázás hetvenes évek”.

Bál a Savoyban. Házmesterek az éjszakában.

„Tömbházmesterek.”

„Búcsúzni jöttem, kis Kató” – így a mérnök. Ami hiányzik, az a képkeret.

De képkeret nincs, úgyhogy ez a pár sor és a háttérzene talán megteszi. A hős Somogy, a mérnök. Zsebében nyeletlen fogkefe.

És akkor még nem voltunk mi sem „annyira óvatosak”. Mint híves patakra kívánckozó szarvasok, vagy mart alá húzódó halak.

„Ma este indulunk a frontra!” Igen. Hieroglifáikat feltárták mind az éjszakában szendergő kikerülhetetlen házfalak.

A katona szájába szivarat tett valaki. A dombormű füstöl azóta is.

A Berlin asztalánál egyedül borong egy delikvens. Bejer? Lazics?

Ez az, ami igazság. Nem is hazugság. Nem is legenda. Ha múlt időben is, de az életünk.

Valóban – kérdezem most már, senkire sem ügyelve – *valóban*, mi lesz velünk?

még

– továbbra is belterjesen

még élt Dankanits fel-felugrottunk A héthez
Vilit röhögtük ahogy idéetlenkedik a
pingpongasztalnál aztán beültünk Hugóhoz
sakkoztak Laziccsal az ezeregyedik partit
folytatták állítólag vezették is az eredményeket
és valahol megvannak kiegészülnek folytatódnak
ezek a partik valahol sértetlenül mint egy gömbben
még megvan ez az egész és összeér bár szerintem
főleg edzés volt egy soha be nem következő
MÉRKŐZÉS-re való felkészülés mert mindenki
tudta X az önjelölt teniszbajnok az asztal
teniszbajnok és csuklóit gyakran erősíti
decispoharak sőt söröskriglik emelgetésével is
mint mindannyian szóval fel-felugrottunk
D.-hez még élt A hét D.-vel olyan jókat lehetett
dumálni Szentkuthyról Berijáról a maja kultúráról

Bethlen Miklósról a civilizált világ alkonyán
ezek a purpárlék bennem még nem foszlottak köddé
még fel tudom idézni a kissé kesernyés mosolyt
a sokat próbált erdélyi férfiarcon az asztal
teniszbajnok X Dänikenről is szövegelt
igen *emlékek a jövőről* hat évvel a földrengés
erről nem erről soha és Bembere is utazott már a
tudatunkban neves költőhöz vitte el Hugó
az időközben elkészült részleteket csak tudnám
hova sodorta el ezeket a kéziratlapokat
a történelmi szél „a fülelen kinőtt a lelkem
– így az egyik töredék mert eleve töredékeket
írtunk a kelet-európai kultúra alkonyán –
kézenfogtan és idvezültem” „olyan se hús
se hal” mosolygott állítólag a költő a Tralfamadoron
tudtuk meg időközben X-től aki mindent tudott
már akkorra sőt azelőtt is csak bölcsen hallgatott
(amikor nem kellett volna) a Tralfamadoron
másképp él meg meg át az időt és a teret
következésképpen Bembere esetleg egyiptomi
fáraókkal is találkozhatna ott vagy esetleg
magával Mózessel is ki tudja Attilával
nehát meséljünk esetleg Ulrike Meinhoffal is
élhetne együtt a hős Bembere a terror nyugdíj-
jogosult amazonával aki szintén ott nyüzsög
szervez és szervezkedik örök illegalitásban
a mélybolsi ideológia utóvédharca a Tralfamadoron
sem ér véget mert nem az idő és a tér a fontos
de az eszme vagy legalábbis az eszme árnyéka
bár ha nincs földi értelemben halál akkor eleve
„csak játék” az egész eldöntendő mennyire veszélyes
mennyire megy vérre ha a vér folyamatosan
pótolható
de ezt már a hetvenes évek végén
gondolom a Berlinben amikor felidézzük Bemberét
és azt is mondom így már eleve reménytelen az egész
mit sem ér az egész csalás de akkor még ért
és Dankanits is élt még és A hét
meg Bembere is utánczolt és utazott még minden
megvolt még – – – – –

(BÁBEL TORNYÁN)

Zudor János: Utazás kazánban

fütty tépi az ideget
jaj nézd komám vonagló vonat
lúktet át ezen a csenden is
hangulataimba beletolat
most aztán blattolunk azaz
seftelünk. Lenkei itt van?!
gyerünk te vagy a főnök te beszélsz
az ipsével: felvesz? NEM? a dög!
gyerünk a kazánba! ott a legbiztosabb!

gyerünk a kazánba! itt negyedáron utazhatsz
hetente hatszor hetente hetvenhétyszer
a bömbölő barom kazán tüzet forgat
van még LÁNG ezekben a kacatokban
semmi romantika: ez egy kazán!

semmi Auschwitz ez egy kazán, látod
azt az elkábult alakot ő felelős
valamilyen munkája van itt
különben már süket
és nagyszerűen alszik

semmi Auschwitz
itt utazunk
negyvenen

(hello Pilinszky hello Domokos
hello Semprun — hogy az út oda?
hétvégére visszautazom!)

kissé meleg van
de ha kinyitod az egyszál ablakot:
huzat van

jégként szakadnak le
arcodról a tájak
fázol ég a hátad

elaludtatok fiúk?
mind a negyvenen?
(hello Pilinszky hello Domokos
hello Semprun — hogy az út oda?
hétvégére vissz...

nézzétek itt az élettársam is
hátán lusta verejtékcsepp csoszog
foglalkozására nézve exhibicionista
már régen elkábult a melegben
elvégre választottunk
vagy nem?!

nyitott ablakkal szemben
kazánnak háttal
mégis meg kellene gondolnunk végre
hová is utazunk?
azt mondták...
aztán bereteszték az ajtót
(hello Semprun — így volt ez akkor is?)

hátsámon térképet sző a tűz
talán csak nem fogyott el az üzemanyag?
oly közel vagyok

(ECHINOX)

Cselényi Béla: Jó hát akkor majd felhívlak

Selmezi Gyurinak

a cifra állomáson
elbúcsúztam a zeneszerzőtől
akivel egyszerre voltunk iskolások valamikor
egy másik városban
amely egészen úgy néz ki
hogyan szülővárosunk

pár napja hogy mindketten körmöltünk
nyélbeütöttünk valamit

szűk szobában dolgoztunk
nem sok bor
kevés sör meg kávé mellett
szavakat zongorázott
tercelt írógépem konkrét zenéjére
ha kellett
mondta
menj fiam svédleckére
majd sonkásszendviccsel várlak ott

a cifra pályaudvaron búcsúztunk el
ahonnan millió járat indul
sok kiadó
sok koncertterem felé
és úgy éreztem magam
mint csillogó piros istállóba terelt musztáng

Budapest, 1982. XII. 9-10.

(ÜZENNEK A FALMIKULÁSOK)

Egyed Péter: A Búcsúkoncert

Micsoda éveket, forró napokat töltöttünk a dobok mellett;
a két csillogó pálca utat vágott a boldog népek lelkéhez –
Ó, ez volt a koncert, az igazi:
a szitakötők is megrészegedtek és rabjai lettek a hangfolyónak,
két tölgyfa elvesztette az eszméletét, arcra bukott,
a füvek lélegzetállítva hallgatták a hulló csillagok
szétrobbanó petárdáit, odalent néhány medve olvadozott
a gyönyörűségtől –

reggelre kelve a Főzenész szobor-arcára nőttek
az éjszaka mályvaszín virágai, úgy kellett ledörzsölnie
andezithomokkal a mámortól megmerevedett csendes,
olajsima tenger partján.

A zene sirályai pedig, miután visszaemlékeztek
utolsó anyaakkordjaikra, elszálltak a tengerre
és behaltak, még egyszer felnyögött a beálló csend.
*Hát ilyen koncerteket kívánok magunknak is, most
és mindörökké.*

(BÚCSÚKONCERT)

Szócs Géza: Bretter, deszkák

*(Elhangzott a kolozsvári Gaál Gábor irodalmi kör
Bretter-émlékülésén, 1978 márciusában)*

Ezelőtt négy hónappal Ágoston Vilmostal Kolozsvárról Nagyváradra utaztunk. Aznap halt meg Bretter. Az országúton téglák heverték elszórva, szanaszét. Ágostonnak, aki a kocsit vezette, nehezebbre esett kerülgetnie őket; az autóban nem esett szó Bretterről. Ágoston, a sofőr, azt mondta, hogy nem akar beszélni róla, írni sem fog, sem megemlékezni valamely szervezett formában. Ezt megértettem.

Az úton a téglák mellett most már kövek is feltűntek, itt és ott, és Nagykapus után terjedelmesebb mészfoltok is.

Nézd csak – mondta Ágoston –, valaki egy egész házra való épületanyagot hagyott el itt az úton.

Később már nem is törődünk az úttesten szétszórt építőanyagokkal. És ezt, azt hiszem, nem tettük jól. Alkonyattájban már leszállt a köd, és kockázatos volt azzal a sebességgel közlekedni, amivel a kocsi haladt. Különös tekintettel a téglákra meg a kövekre, sőt most már a deszkákra. Így tűnt föl előttünk a biciklista. Imbolygott fölfelé a körösfői hágón, és mikor úgy tűnt, hogy már réges-rég elhagytuk, az ereszkedőn megint csak találkoztunk vele. Úgy adódott, hogy arca egész közel került a kocsiblakhoz, és mindketten határtalanul meglepődtünk. A kerékpáros nagyon hasonlított valakire, és ez nem képzelődés volt.

De a kövek és téglák nem szűntek, nem és nem, s én tudtam, hogy Ágoston mire gondol. Ezekből a kövekből és deszkákból már senki nem épít házat. Ezek a téglák olyan téglák voltak, hogy csak egyetlen ember tudott volna házat építeni belőlük. Azt hiszem, nem is házat.

Aki építhette volna, ott kerékpározik az összegyűjtött és fel nem használt építőelemek között.

Tanár úr,
immár örökre deszkák, deszkák
er wird immer mehr bretter und bretter
egy ütött-kopott kerékpáron,
fö-l-le, hegyen és völgyön, hágón
s messze mögötte fiúk, lányok
bélyeggyűjtők és tanítványok.

(PÁRBAJ, AVAGY A HUSZONHARMADIK HÓHULLÁS)

Bréda Ferenc: Szavaink

(Egy kiadói terv Apo-Kalliopéjára és -Ellipszisére)

Humanizmus

ettől

eddig?

Hiányok térképei. A parton

lovashajnal.

Kölyökharcsa (Párbaj) Barna madár.

Az elmélet küszöbén.

A létezésről a lehetőségig:

a teória esélyei –

Valami

elkerülhetetlen –

Te mentél át

a vízen

(?)

(TŰZPRÓBA)